

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Anayasa Mahkemesi Başkanlığından:

Esas Sayısı : 2022/84 (Siyasi Parti Mali Denetimi)

Karar Sayısı : 2025/24

Karar Tarihi : 7/5/2025

I. MALİ DENETİMİN KONUSU

Sol Partinin 2021 yılı kesin hesabının incelenmesidir.

II. İLK İNCELEME

1. Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü hükümleri uyarınca Zühtü ARSLAN, Hasan Tahsin GÖKCAN, Kadir ÖZKAYA, Engin YILDIRIM, M. Emin KUZ, Rıdvan GÜLEÇ, Recai AKYEL, Yusuf Şevki HAKYEMEZ, Yıldız SEFERİNOĞLU, Selahaddin MENTEŞ, Basri BAĞCI, İrfan FİDAN, Kenan YAŞAR, Muhterem İNCE ve Yılmaz AKÇİL'in katılımlarıyla 7/3/2024 tarihinde yapılan ilk inceleme toplantısında öncelikle suç duyurusunda bulunulup bulunulmayacağı sorunu görüşülmüştür.

2. Sol Partinin 2021 yılı kesin hesap dosyasında Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının siyasi parti teşkilat listesinde aktif görünen Kilis İl Teşkilatına ait kesin hesap cetvelinin sunulmadığı tespit edilmiştir.

3. Siyasi partilerin faaliyetlerini yürüttükleri genel merkez, il, ilçe ve belde başkanlıklarına ait yerler partilerin kendilerine ait olabileceği gibi kiralık olarak da kullanılabilir. Parti yetkililerine ait veya bunların kendilerinin kullandıkları yerlerde siyasi parti faaliyette bulunuyor ise bu durumda kira sözleşmesi düzenlenerek kiraya isabet eden tutarın partiye bağış olarak kaydedilmesi gerekir.

4. Ayrıca partilerin genel merkez, il, ilçe ve belde başkanlıkları hayatın olağan akışı gereği kira, su, elektrik, posta, telefon, kırtasiye, tutulacak defterlerin satın alınması vb. birtakım genel yönetim giderlerini de yapmalıdır.

5. 22/4/1983 tarihli ve 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'nun 69. maddesinde, bir siyasi partinin bütün gelirlerinin o siyasi partinin tüzel kişiliği adına elde edileceği, 70. maddesinde, siyasi partilerin giderlerinin amaçlarına aykırı olamayacağı ve bir siyasi partinin bütün giderlerinin o siyasi parti tüzel kişiliği adına yapılacağı, 111. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde de yapılan inceleme ve araştırmaları engelleyen ve istenen bilgileri vermeyen parti sorumluları hakkında altı aydan bir yıla kadar hapis cezası ile altmış milyon liradan az olmamak üzere ağır para cezası verileceği hüküm altına alınmıştır. Bu hükümlere göre parti yetkililerinin genel yönetim giderlerini kendi imkânlarıyla karşılamaları mümkün değildir. Parti yetkililerinin bu şekilde yaptıkları gider bedellerini partiye bağış geliri olarak kaydetmek suretiyle parti tüzel kişiliği adına hesaplara dâhil etmesi gerekir.

6. Kilis'e ilişkin yönetim giderlerinin hesaplarda görülmemesi kayıt dışı gelir ve gider oluşturulduğunu göstermektedir. Bu durumda 2820 sayılı Kanun'un 69. ve 70. maddelerine aykırı davranılmış olmaktadır.

7. Bilgilerin istendiği şekilde Anayasa Mahkemesine verilmemesi, hesap verilebilir şekilde kayıt ve belge düzeninin oluşturulmaması, hesabın dışında gelir ve gider oluşturulması inceleme ve araştırmayı engellemeye yönelik eylemler olduğundan dolayı 2820 sayılı

Kanun'un 111. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendine istinaden gerekli işlemlerin yapılmasını temin için Ankara Cumhuriyet Başsavcılığına suç duyurusunda bulunulması gerekir.

8. Bu itibarla Sol Partinin 2021 yılı kesin hesabının incelenmesi sonucunda;

- Genel Merkeze ait kesin hesap cetvelinin sunulmasından dolayı işin esasının incelenmesine,

- Esas incelemenin yapılabilmesi amacıyla Genel Merkez kesin hesabının dayanağını oluşturan gelir-gider belgeleri ile bu belgelerin kaydedildiği defterleri Sayıştay Başkanlığına göndermesi için Partiyeye bu kararın tebliğinden itibaren otuz gün süre verilmesine,

- İstenen bilgilerin istendiği şekliyle Anayasa Mahkemesine verilmemesi, hesap verilebilir şekilde kayıt ve belge düzeninin oluşturulmaması, hesabın dışında gelir ve gider yapılması inceleme ve araştırmayı engellemeye yönelik eylemler olduğundan Parti sorumluları hakkında 2820 sayılı Kanun'un 111. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi uyarınca yasal işlem yapılması için Ankara Cumhuriyet Başsavcılığına suç duyurusunda bulunulmasına,

ÖYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

III. ESASIN İNCELENMESİ

9. Sol Partinin Anayasa Mahkemesine verdiği 2021 yılı kesin hesap çizelgeleri ile dayanağını oluşturan defter ve belgeler üzerinde yapılan inceleme sonuçlarını içeren ve Sayıştay Başkanlığınca hazırlanıp Raportör Burak FIRAT tarafından Heyete sunulan esas inceleme raporu, Anayasa ve 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile 2820 sayılı Kanun'un ilgili kuralları, bunların gerekçeleri ve diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

10. Denetimin maddi öğelerini oluşturan defter ve belgelerden Partinin 2021 yılı gelirler toplamının 1.079.369,61 TL, geçen yıldan devreden nakit toplamının 153.355 TL ve giderleri toplamının 1.091.349,51 TL, gelecek yıla devreden nakit toplamının 141.375,10 TL olduğu anlaşılmıştır.

11. Partinin 2021 yılı kesin hesabının gelir ve gider rakamlarının yukarıda açıklanan tutarlardan oluştuğu, bu hâliyle 2021 yılı kesin hesabının doğru, denk ve 2820 sayılı Kanun'a uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

A. Gelirlerin İncelenmesi

1. Genel Merkez Gelirleri

12. Partinin Genel Merkez gelirleri toplamı 144.884,17 TL olup bu tutarın tamamı üye aidatlarından oluşmaktadır.

13. Parti Genel Merkezinin defter kayıtları ve gelir belgeleri üzerinde yapılan inceleme neticesinde gelirlerin 2820 sayılı Kanun'a uygun olarak sağlandığı sonucuna varılmıştır.

2. İl Örgütleri Gelirleri

14. Partinin il örgütlerinin gelirleri toplamı 934.485,14 TL olup bu tutarın 11.900 TL'si üye giriş aidatlarından, 52.003,64 TL'si il paylarından, 160.146,28 TL'si bağışlardan, 21.548,80 TL'si genel merkez örgütlenme katkı payından, 3.200 TL'si yayın satış gelirlerinden, 683.286,42 TL'si aylık üye aidatlarından ve 2.400 TL'si etkinlik gelirlerinden oluşmaktadır. Parti il örgütlerinin geçen yıldan devreden nakit toplamı 49.296,13 TL'dir.

15. Parti il örgütlerinin defter kayıtları ve gelir belgeleri üzerinde yapılan inceleme neticesinde gelirlerin 2820 sayılı Kanun'a uygun olarak gerçekleştirildiği sonucuna varılmıştır.

B. Giderlerin İncelenmesi

1. Genel Merkez Giderleri

16. Partinin Genel Merkez giderleri toplamı 209.089,66 TL olup bu tutarın 33.409,60 TL'si personel giderlerinden, 305,85 TL'si temsil ağırlama giderlerinden, 2.742,01 TL'si bakım onarım giderlerinden, 1.416 TL'si kırtasiye giderlerinden, 6.688,68 TL'si ısınma ve elektrik giderlerinden, 4.453,16 TL'si seyahat giderlerinden, 101.545,12 TL'si basın yayın giderlerinden, 49.462,61 TL'si teşkilata yardımlardan, 9.020,28 TL'si vergi giderlerinden ve 46,35 TL'si genel giderlerden oluşmaktadır. Parti genel merkezinin gelecek yıla devreden nakit toplamı 39.853,68 TL'dir.

17. Parti Genel Merkezinin defter kayıtları ve gider belgeleri üzerinde yapılan inceleme neticesinde giderlerin 2820 sayılı Kanun'a uygun olarak gerçekleştirildiği sonucuna varılmıştır.

2. İl Örgütleri Giderleri

18. Partinin il örgütlerinin giderleri toplamı 882.259,85 TL olup bu tutarın 529.983,83 TL'si kira giderlerinden, 13.733,96 TL'si kargo giderlerinden, 80.585,33 TL'si temsil ağırlama giderlerinden, 18.933,24 TL'si bakım onarım giderlerinden, 38.133,03 TL'si kırtasiye giderlerinden, 59.729,49 TL'si ısınma ve elektrik giderlerinden, 17.100,93 TL'si seyahat giderlerinden, 20.272,86 TL'si basın yayın giderlerinden, 75.572,35 TL'si teşkilata yardımlardan, 1.743,54 TL'si demirbaş giderlerinden, 1.255,20 TL'si vergi giderlerinden, 20.659,35 TL'si temsilcilik giderlerinden, 1.359,65 TL'si genel giderlerden ve 3.197,09 TL'si taşıma giderlerinden oluşmaktadır. Parti il örgütlerinin gelecek yıla devreden nakit toplamı 101.521,42 TL'dir.

19. Parti il örgütlerinin defter kayıtları ve gider belgeleri üzerinde yapılan inceleme neticesinde giderlerin 2820 sayılı Kanun'a uygun olarak gerçekleştirildiği sonucuna varılmıştır.

C. Parti Mallarının İncelenmesi

20. Partinin 2021 yılı defter ve belgeleri üzerinde yapılan inceleme neticesinde herhangi bir taşınır ve taşınmaz mal ile menkul kıymet ediniminin olmadığı anlaşılmıştır.

IV. SONUÇ

Sol Partinin 2021 yılı kesin hesabının incelenmesi sonucunda;

Partinin 2021 yılı kesin hesabında gösterilen 1.079.369,61 gelir, 153.355 TL geçen yıldan devreden nakit toplamı ile 1.091.349,51 TL gider, 141.375,10 TL gelecek yıla devreden nakit toplamının eldeki bilgi ve belgelere göre doğru, denk ve 22/4/1983 tarihli ve 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'na uygun olduğuna 7/5/2025 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan
Kadir ÖZKAYA

Başkanvekili
Hasan Tahsin GÖKCAN

Başkanvekili
Basri BAĞCI

Üye
Engin YILDIRIM

Üye
Rıdvan GÜLEÇ

Üye
Recai AKYEL

Üye
Yusuf Şevki HAKYEMEZ

Üye
Yıldız SEFERİNOĞLU

Üye
Selahaddin MENTEŞ

Üye
İrfan FİDAN

Üye
Kenan YAŞAR

Üye
Muhterem İNCE

Üye
Yılmaz AKÇİL

Üye
Ömer ÇINAR

Üye
Metin KIRATLI